

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — 6 K f. | Negyedévre — 1 K 50 f.
Félévre — 3 „ — „ | Egyes szám ára 10 fillér.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 2 dollár.

Felelős szerkesztő:

VARJAS ENDRE.

Laptulajdonos

A SZATMÁR-EGYHÁZMEGYEI IRODALMI KÖR.

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a **Pázmány-sajtó** címére (Szatmár, Iskola-köz 3. sz.) küldendők.

Pályázati hirdetések egyszeri közlése 5 korona.

Nyilttér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

„Irodalmi Kör“-ünk munka-programmja.

Irta: BODNÁR GÁSPÁR.

Az „Összegezzünk“ című cikkemre sok választ, nyilatkozatot kaptam. Remélhetőleg még fogok is kapni.

Az most nem kérdés: *dicsérnek-e*, vagy *ütnék*. Hanem örvendetes az a jelenség, hogy *temetni nem akarnak*. Tudni sem akarnak róla, hogy az „Irodalmi Kör“ eltemessük.

A lelkek ily visszhangja, a mult alkotásának ilyen megbecsülése előtt meghajlok. A zászlót, melyet elkeseredve tettem le, újra kezembe veszem. Járok-kelek, agítálok s addig, míg a hajó meg nem indul, nem nyugszom. A hajó élére vezetőt vizsgálom. Ha kell, parancsolunk. Ha egyszer összejöhetünk, ha egyszer összeülekezhetünk... jön a többi, újra él a többi, mint ahogyan alakult. Egyik követelte, teremtette a másikat.

* * *

Most egyelőre a nekem adresszált kérdések, aggodalmak, remények közül csak egyetlenegyét kapok marokra, mint a felém hajított labdát, mellyel ütni is, meg cizírogatni is akarnak. Hogy t. i.

— Vajjon beállithatnak-e az Irodalmi Kör keretébe oly *munkakört, programot*, a mely korszerű, tartalmas munkakör, lelkesedésre és kitartásra buzdító lehessen:

Feleletem: igenis beállithatunk. Hiszen nem az a baj, hogy *nincs munka*. Eppen ott a hiba, hogy *rengeteg a munka, de kevesen dolgoznak*. (Erről máskor és máshol.)

B. emlékü *Irinyi Tamással* is ezen évődtem sokszor. Ő igen lelkes hive volt ám a mi körünknek. De folyton ezzel zaklatott; „hát mondd meg, mit dolgozunk?“ Igen, ez a fő, hogy ezt jól és praktikusán jelöljük meg.

Hát megkísérlem.

Elsősorban is az alapszabályokat kell figyelembe venni. Ott rejlik már a munka-programm. Csak *részletezni* kell. Ha pedig hiányos — hiszen tekintélyes idő mult el az alapítás óta — pótolni fogjuk. Építünk — a már meglevő alapon.

Az önképzést nem szabad kicsinyelnünk. Azt mondja Gibbon, hogy csak az lehet igazán képzett ember, a ki mind a két iskolát befejezi. Az iskolás iskolát. És az *élet, az önképzés* iskoláját. Ez utóbbi jelentősebb, mint az első. Tovább is tart. Sokszor a késő vénségig.

A *gyűléseink* közvetlen tárgya lehet tehát egy-egy korfestő kérdés megvitatása. Egy-egy nevesebb író munkájának velős ismertetése. Megbeszélése annak, hogy és miként kellene népszerűsíteni a theologia kérdéseit? Milyen methodust használjunk felol-

vasásaink, szabad előadásainkban? A kath. lapok ügye. A mi „*Heti Szemlénk*“ anyagi és irodalmi ügyei. Irányítása. Az ellenséges lapoknak figyelemmel való tartása. Közvetlenül és közvetve. Szabadelőadások cikluszerű rendezése. Legény-egyesületi irodalom felkarolása. *Szinművek, vetített képek* és vallási, művelődési előadások felajánlása. Hívek szerzésének megbeszélése. Ki-ki, a maga körében és keretében.

Vidéki felolvasások, szabadelőadások rendezése, illetőleg felolvasók előadók ajánlása, kiküldése. Keresztény, kath. olvasó-körök, gazdakörök, és más vallási és kulturális egyesületeknek szellemi életének tartalommal való ellátása és segítése.

Pályadíjak kitűzése. Ne kicsinyelje senki ezeket a pályázatokat. És ne mondják, hogy ifjusági önképző körbe való. Pályadíjakat tűz ki az Akadémia. És tűznek ki szeltében-hosszában az irodalmi társulatok, sőt egyes lapok is. A szomszédos *egri egyházmegyei Irodalmi Kör* legujabb irodalmi pályázatán tüntek fel az ifju generációból oly erők és népies írók, kik talán örökre hallgattak volna — tétlenül. Persze, hogy az arezok ezekre a dolgokra azonnal kedélyes derübe csapnak: hogy hát honnan a fészkes fülemléből veszünk majd pályadíjakat. Hát ad az Isten. Vannak még nemesak *szívek*, de *erszények*

Dante Magyarországon.

Pár esztendő és hatszáz év mult el azóta, hogy Dante Alighieri Ravennában örök álomra hunyta le szemeit. S alig tünt el halála után pár esztendő, már megírják első kommentárját az Isteni Szinjáteknek és a XIV. század még el sem tünt az idők árjában, már nem kisebb szellem, mint Boccaccio vállalkozik fejtegetni az Inferno rejtelmét. Rövid időn belül Dante neve ismert lesz egész Itáliában és Folignoban 1472 ben megjelenik a rémekmű első kiadása, de ekkor még nem ismerték a költemény mai címét: Divina Commedia. Az isteni jelzöt először az 1555-iki veneziai kiadó használta. Az első kiadást nemsokára nyomon követték újabb és újabb edíciók s ma már 500-nál több kiadásban forog közközen. Elterjedését azonban nem csak ez az egy tényező bizonyítja, hanem a fordításoknak nagy száma is. Huszonhét nyelvre és huszonegy olasz dialektusra fordították le a Commediát. Magyarban két teljes fordítás jelent meg nyomtatásban: a Szász Károly és Cs. Papp Józsefé.

A magyar teljes fordításokon kívül számos részlet-fordítás és tanulmány ta-

nuskodik a Dante szellemének nagy hatásáról a magyar irodalomra. Már többen foglalkoztak régebben is a magyarországi Dante irodalom összeállításával, de senki sem tette azt oly pontosan, a legapróbb részletekre is kiterjeszkedő pontossággal, mint Kaposi József az idén megjelent hatalmas tanulmányában: Dante Magyarországon. Örömmel lapozhatja végig az ember a szép magyarsággal megírt könyvet, amelyből megismerni tanuljuk mindazt, ami összefüggésben van Dante és Magyarország között. Hiszen a kapcsolat hazánk és Dante között oly régi, mint maga a költemény. A Paradiso XIX. énekében még hazánkat is megemlíti a költő: „O boldog Magyarország, csak ne engedj tévútra vinni magad“. Értelmét e soroknak Kaposi úgy magyarázza, hogy Magyarország ne engedjen a csábítók szavainak, hanem ismerje el urának az Anjoukat, s akko boldogulni fog. Martell Károlyhoz ugyanis mély vonzalom fűzte Itália lángszívű dalnokát.

Az Anjoukat Magyarország trónján a Luxemburg család váltja föl Zsigmond személyében, aki Constanzban való tartózkodása alkalmával ismerkedett meg Dante munkájával, mit az egri érseki könyvtárban lévő Dante kodex igazol. Az egri kodex Serravalle latin fordítását tartalmazza és azt az előszót, mit a fordító Zsigmond királyhoz intézett, akinek följánlotta munkáját. Zsigmond királyon kívül Mátyás király is ismerte a Commediát; könyvtárában meg is volt a

költemény. A Corvine könyvtár Dante kódexe II. Abdul Hamid szultán ajándéka folytán jelenleg az Egyetemi könyvtár tulajdonában van. Ez a kódex nem tartozik az értékes Dante kéziratok közé, mert telve van hibákkal és kihagyásokkal, a szöveget diszítő képecskék szintén közepes tehetségű művészek alkotásai.

De nemesak a királyi udvarban foglalkoztak a Divina mélyesleges rejtelmével, hanem gyermekkorát élő nemzeti irodalmunk első szárnypróbálgatásai közül is már ráakadunk Dante nyomaira. Egy margitszigeti apáca 1521-ben „szerelmes nénéi“ számára írott munkájában idézi prózai fordításban a Paradiso-nak három sorát. Ez az első ismert adat arra, hogy magyar nyelven megszólaltatni próbálták Dantét. A következő századokban legfőljebb csak pár nevet lehet említeni, akik különböző munkáikban itt-ott célzást tesznek Dantéra, mint olyanokra, kiknek legalább is tudomásuk volt az Inferno költőjéről. Nálunk csak a XIX. században jön el Dante igazi kora. A nemzeti irodalom föllendülése elősegíti az idegen írók ismeretét is. Megkezdődnek a kísérletek Dante munkáinak átültetésére. Az első fordításokat nem a Commediából kapjuk, hanem a Vita nuova-ból Császár Ferenc tollából. Az első részletek 1852-ben látnak napvilágot. Császár fordításának sok a gyöngéje. Ő maga is érezte feladatának nehézségét, mert az eredeti ölekező rimeit elhagyva rímtelen hatodfeles jambusokban igyekezett tolmácsolni

A vadászat mindenféle kellékei

fegyver, revolverek, czélpisztolyok és madárfegyverek. Teljes vivó és párbaj felszerelések, pisztolyok és kardok kölesön Kösörüléseket azonnal intézek. Menyasszonyi és alkalmi ajándéktárgyak, apacca ezüst, angol üveg, finom bórárúkból, ép úgy gyermek játékokból állan-dóan nagy raktárt tartok. Gummikerekű gyermekkoosik. Uti bóröndök, berendezett táskák, manicűrök, uti kosarak. Pénz és szivartárczák, zsebkés, olló, borotva, borotválkozó készülékek a legjobb angol és solingeni gyártmányok. Új töltésű villanylámpa 2 korona.

Telefon szám 296. | **RAGÁLYI KÁLMÁNNÁL SZATMÁR, Deák-tér 8.** | Telefon szám 296.

is, melyek majd megnyílnak. Nem az erőszakra, nem a követelésre, nem a socialista fenyegetésre, de a meggyőző, a munkát és lobogó kedvet felmutató becsületes törekvésekre.

* * *

És így folytathatnám tovább . . . akár lapokon keresztül a munkaprogram részletezését. Külön fogok talán szerkeszteni egy *szociális* munkaprogramot, ha *segítő társak* is megérkeznek.

Mert most már meg kell érkezniük . . .

Most már indulunk!

Hát most válik meg, vajjon csak kiabálni, jajgatni, kritizálni, vagy dolgozni is tudunk-e?

Minden megmozdulható erőnek becsületbeli kötelessége leszen . . . hogy valójában mozogjon is.

Mikor az egyszeri ember elakadt az uton és ott vergődött tehetetlenül . . . ez az egyszerű ember sz. Miklósért kiáltott:

— Szent Miklós segíts. Miklósám ne hagyj el!

És sz. Miklós leszólt neki a magas égből:

— Fiam, én segítek. De ha te nem mozogsz, mit sem tehetek.

Hát mozogjunk. Segítsünk magunkon. Az Isten is megsegít.

Félre mindennel!

El kell tolni aggodalmakat, reménytelenségeket, személyes kérdéseket s ha kell, a kerékkötőt is. És talpra állni! Lenni vagy nem lenni.

Felekezeti és vallásszabadság.

Irta: Id. EGAN LAJOS.

Ezt a kérdést fejtegették a kath. nagygyűlés alkalmával, különféle szempontból megvilágítva. Erről beszélt a képviselőház november 11-iki ülésén Polónyi Géza kijelentvén, hogy ő ismeri, elfogadja és gyakorolja a vallásszabadságot, azonban disztinkciót tesz, mer ő a vallás alatt a religiót érti és nem az ethoszt (erkölcstant). Ő nem bánja, ha bármely polgártársa Istenével akárhogyan számol le, senkinek benső meggyőződését sem vita, sem kritika tárgyává tenni nem akarja. De már kérdés az, hogy a hit alapján szövetkezett testületek nem az Istennel való leszámolás, hanem az emberekkel való leszámolás kérdésében, milyen alapon állnak.

Ő tiszteli a vallásszabadságot, de megköveteli a valláserköles szempontjából, az állami morálnak és etikának fenntartását, megköveteli az állam saját etikáját, sőt követeli, hogy a magyar nemzet, a maga keresztény világnézetét és etikáját fönntartsa, annak tiszteletet biztosítson, mert ő sohasem fogadhatná el azok tanát, akik azt hirdetik: hogy nem szükséges a vallásos erköles, mert az állam fönnálhat anélkül is.

Figyelmezteti ez alkalommal Polónyi Géza a kultuszminisztert arra, miként járt el Franciaország, midőn az, — úgy mint ő most, — arra törekedett, hogy a zsidókérdésben az országot megnyugtató, a szétvált zsidóság között is valami állandó egységesítő nagy alkotást létesítsen.

Polónyi rámutat arra, hogy hasonló kérdésekkel más országok is foglalkoztak, ahol a recepcio keresztülvihetetlen a törvényhozásban. Szerinte az a törekvés, hogy a zsidó orthodox és neolog egyházak egyesítése keresztül vitessék, ezélhoz nem fog vezetni, de arra nincs is szükség, mert az

ethikai kérdés, a világnézet erkölesi alapja, ott, ahol rendeztetett, azon az alapon jött létre, hogy az állam figyelembe nem vette az izraelita felekezeteknek egymásközti viszonyát és amit szabályozni akart és szabályozott, az valamennyi felekezetnek az állammal szemben való viszonyát tartalmazta.

Napoleonnak 1806-ik évben kibocsátott parancsa alapján összeállították a különböző zsidófelekezetek azt a kijelentésüket, melyben nyilvánosságra hozták a zsidóságnak az államhoz való erkölesi jogviszonyát.

Ezek az ugynevezett konfessziók sehol sem tartalmazták az Istenre vonatkozó relációját a felekezetnek, hanem csak tisztán az ethikai világrendre és annak törvényeire vonatkozó konfesszióját.

Nálunk megtörtént a recepcio, megtörtént anélkül, hogy mi ily konfessziót követeltünk volna.

Németországban Polónyi szerint már két ízben is történt ilyen konfesszió, a midőn a zsidófelekezet papjai és jogtudósai, kivétel nélkül és zsidófelekezeti különbség nélkül állapították meg a hittételeket, melyeket az állammal szemben vallottak és pedig együttes, testületi elhatározás alakjában.

Ezek az államok nem érintik a dogmák kérdését, ezek már csak az államerkölesi alapon tárgyaltak, a belső hitérzéssel nem törődve, csak az államerkölesi alapnak akartak biztosítékot szerezni.

A németországi zsidóknak állam iránti hitvallását kivonatosan a következőkben ismertette Polónyi.

1) A zsidóság az emberiség egységét tanítja. Egy atyától származva, egy Istenben hisznek, mindannyiunknak Teremtőjében.

2) Szeresd felebarátodat, mint önmagadat és magyarázzatok meg azt mindenkinek, bármilyen származásu legyen, bármilyen nemzetiséghez vagy vallásfelekezethez tartozzék, hogy ne vezesse gyűlölet, irigység,

Dantének gondolatait. Ehhez járult még, hogy a szószzerinti fordítás elvét tüzte ki és ennek azután az volt az eredménye, hogy sok helyt értelmetlen zagyvalékká torzulnak el a poéma fönséges értelmű sorai. Magát a Comédiát is lefordította magyarra, de ebből csak pár részlet jelent meg nyomtatásban Császárnak az uttörés nehéz nagy munkája jutott osztályrészül és működésének minden jelentősége ma már csak ebben áll.

Császár után irodalmunk egyik leg-szerencsétlenebb izlésű alakja Bálinth Gyula próbálkozott meg Dante átültetésével. Teljesen lefordította a Comédiát, de munkája legnagyobb része kéziratban maradt. A megjelent szemelvényekből következtetve a munka meg nem jelenése nem tekinthető irodalmi veszteségnek. A fordítás silányságát emelte a lehetetlen forma is; rimes hexameter. Az eredeti tömörséget a hamis sorok miatt bőbeszédűre, terjengőssé lazította a fordító. Bálinth Gyula tudásának hiányos volta szintén hozzájárult a fordítás gyarló voltahoz.

A két első kísérletnél sokkal jelentősebbek Angyal Jánosnak kísérletezései. Ha a költői nyelvet tekintve nem is üti meg munkája a mértéket, de hűség tekintetében elismerést érdemel munkálkodása. Teljesen csak az Infernot adta ki 1878-ban. Angyal buzdítására kezdett Dantéval foglalkozni Csicsáky Imre is, aki a Paradisonak első nyomtatásban megjelent fordítását adta elég élvezhető alakban. Nevét vakmerő irodalmi tolvajlásaival szennyezte be; tudniillik számos

kiváló külföldi danteistának tanulmányait kiadta a saját neve alatt. Ez lehet az oka is, hogy az utolsó évtizedben teljesen visszavonult az irodalomtól.

Végül még két fordítót tárgyal részletesebben Kaposi, akik teljes fordítását adták az Isteni színjátéknak. Az első Szász Károly, aki eredeti versmértékben adta vissza nyelvünkön Dantét. Husz évig dolgozott fordításán, míg elkészült vele. Műve igazi költői munka, de hátránya az egyenetlenség, a fordító szellemi rugalmasságának elernyedése, főleg a Paradisonban. Itt már nagyon meglátszik az aggkori gyöngöseség, rimei kinrimekké torzulnak el. A fordítás jelentősége abban áll, hogy az utját egyengette a jövendő költőjének. A második Cs. Papp József, aki prózában adta vissza a Comédiát a maga egész teljességében. Gonddal, tudással végezte munkáját és a költő iránti nagy szeretet egyesül benne a legkiválóbb Dante ismerővel. Számos tanulmányban is igyekezett költőnket megismertetni a magyar közönséggel.

A legújabb Dante fordítás a Zigány Árpádé, munkájából azonban eddig csak az Inferno jelent meg rimtelen jambusokban. Nyelvezete tiszta, érthető, világos és magyaros. Jambusai könnyen folyók. A legélvezhetőbb Dante fordításunk, kár hogy a másik két rész megjelenése késik s lehet, el is marad.

A fenti fordítókn kívül még felemlít Kaposi számos nevet, kik részben kisebb költeményeiből ültettek többet-kevesebbet át

nyelvünkre, vagy kisebb-nagyobb tanulmányokban, hírlapi cikkekben áldoztak Dante szellemének. Sőt kiterjeszkedik azon festőkre és zeneszerzőkre is, kiket szintén inspirált a ravennai költő óriás.

Végére jutva Kaposi könyvének jóleső érzéssel tesszük le azt, mert láthatjuk, hogy nemzetünk nagyon sok kiváló szellemére volt jótékony hatással az Inferno költője. Sorra véve azután a fordításokat be kell ismernünk, hogy az igazi fordítását még mindig nélkülöznünk kell a Comédiának s az eddigi munkálatok csak az előkészítés nagy művének tekinthetők egy igazi nagy poéta részére, ki majd a költőhöz méltó nyelven szólaltatja meg a középkor legnagyobb költőjét.

Magáról Kaposi munkájáról csak az elismerés hangján szólhatunk. Nagy tudással és szorgalommal állította össze könyvének anyagát s művével biztos kalauzt adott a magyar Dante kutatók számára. Kisebb szépséghibák ha akadnak is elvétve a hatalmas könyvben, azok oly csekélyek, hogy számba se jönnek a sok jeles tulajdonság mellett, melyek értékesnek teszik a munkát. Maga a mű 24 fejezetre oszlik és függelék-kép a végéhez csatolva van a teljes magyar Dante irodalom repertoriuma. A közel 400 oldalas, nagy nyolcadretű könyv a szerző kiadásában jelent meg s az ára 12 korona. Az olasz irodalom és Dante minden barátjának őszintén ajánljuk a kiváló monografiát.

Dr. Barna János.

Kávét

legjobbat és legolcsóbban beszerezhetünk

Benkő Sándor

kávékereskedőnél Szatmár, Kazinói-utoza 16. „MOKKA” keverék özégem különlegessége 1 kgr. 4-40 korona. Villany erővel pörköltve.

VALÓDI ANGOL ÉS FRANCZIA

uri divat különlegességek, fehérneműek méret szerint. Teveször vadász kabátok, ujjas és ujnélküli mellények, hosszú és rövid harisnyák, lábszárvédők, térd, csukló, hát, váll, mell és hasmelegítők. Szőrme és szövött sapkák. Bélelt bőr és kötöttkecstyűk. Valódi Jäger és gyapjú alsóruhák. Kocsitakarók, plédok. Színházi selyem schálak. Arany, ezüst, selyem kézi himzésű és antilopbőr estélyi, utcai női kiegészítő-különlegességek.

✱ Színházi látcsövek.

Ragályinál Szatmár, Deáktér 8. szám, Gillyén-ház. Telefon 296.

lekicsinylés. Legyen igazság és becsületesség mindenben és távortartassék az igaztalanság, legyen becsületesség a kereskedésben, tilos a szűkölködők, könnyelműek és tapasztalatlanok fortélyos kiaknázása, tilos az uzsora és mások erejének uzsorás kihasználása.

3) A zsidóság parancsolja mások egészségét, életét tulajdonát tisztelni, tiltja tehát erőszakkal, ravaszsággal, vagy más tövényellenes módon felebarátjának kárt okozni, azt vagyonától megfosztani, vagy azt igazságtalan támadással szemben segítség nélkül hagyni.

4) A zsidóság parancsolja, mások vallási meggyőződését tisztelni és tiltja más vallásnak csufolását, gyakorlatainak és jelvényeinek megbecstelenítését.

5) A zsidóság megparancsolja másnak becsületét oly szentnek tartani, mint a sajátját.

6) Könyörületességet parancsol mindenki iránt, a mezitelen öltözettel, az éhezőt étellel ellátni, a beteget ápolni, agyógyulót vigasztalni.

7) Parancsolja a munkát becsülni, mindenki vegyen részt erejéhez képest az őszesség munkájában. Szorgalmas munkával keresni az élet áldásait. stb.

8) Parancsolja az igazság szentül való boismerését, annak gyakorlását; szigorúan tiltja annak ellenkezőjét.

9) Parancsolja az Isten előtti alázatot, az emberek előtti szerénységet, tiltja ennek ellentéteit, a fölfuvalkodást, a nagyravagyást, gőgösséget, öndicsőítést. stb.

Más pontban parancsolja a hazaszeregetet és annak javáért szabadságot, életet és vért készségesen feláldozni.

Nevezetes még az, hogy a francia konfesszió, azonkívül, hogy ezeket az ethikai szabályokat publikáltatta, még azt is megtette, hogy a francia szanhedrion a katonaságnál szolgáló ujonczokat fölmentette az alól, hogy ritualis szabályait megtartsák ott, ahol azok összeütközésbe kerülnek a katonai szabályokkal.

Azt kívánja végül Polónyi, hogy a kultuszminiszter ur, az állammal szemben, a konfessziót ilyen alapon előmozdítsa.

Hát az állam a maga szempontjából, a mai emberi szokások és felfogások szerint, alig tehet mást, mint amit Németország megtett, amikor a föntjelzett konfessziót megszerezte, melynek alapján a zsidóság kényszerhelyzetet teremtett azon fajrokonai ellen, akik más erkölcsöket vallottak és gyakoroltak más fajok kárára, az állam pedig bizonyos biztosítékot vélt nyerni a káros behatások ellen.

Az én véleményem szerint azonban ez sem vált be.

Az élet igazolja, hogy a baj még mindig főnnáll ott is, máshol is.

Ez a kérdés kiterjedtségénél fogva már nemzetközi kérdéssé válik az ő általánossá vált nagyterjedelmű bajánál fogva, mert az ellenséges érzés, mint a még mindig főntartott talmudtanok káros következményei, kiterjednek követők által kívülük minden népre.

Maga a zsidóság jobb része, mint a fentidézett francia és német példa mutatja,

nyilvánosan hátat fordít a talmudnak, hisz azok a nyilvánosan vallott konfessziós pontok merő ellentétben állnak a talmuddal.

Hát, ugylátszik, nálunk sem tehetne egyebet és jobbat a kormány, mint a német mintára kiadott konfesszió megszerzését, amit a zsidóság jobb érzésű részének magától kellene fölajánlani, mely ezáltal értékében többre is becsülnék. Ámbár az én véleményem szerint egyelőre ez sem sokat lendítene a dolgon, mert a rossz tanok mai követőinek nagy része még soká a lelketlen formákba szedett hagyományt becsüli és fogja, ha másként nem, titokban követni és gyakorolni.

Okunk van így okoskodni, ha rá gondolunk arra, hogy Lembergben 1873-ik évben, nyomtatásban jelent meg egy alapszabály, mely az 1886-ik évben a zsidóság Budapesten tartott zsinatának azon határozatát tartalmazza: hogy a keresztényekkel szemben ki kell jelenteni, miszerint a zsidóság a „Sulhan-aruh“ tanairól (ami nem sokban különbözik a talmudtól) is lemondott; de a valóságban minden zsidónak, minden időben és mindenhol kötelessége a Sulhan-aruh tanait követni. Ezt a kétértelművé tett alapszabályt aláírta 94 rabbi, 182 ügyvéd, 45 orvos és 11,672 hitsorsos. Az említett lebergi nyomtatvány az aláírók neveit is közli.

Hát ezért nincsen bizalmam a tőlük eredő konfessziós nyilatkozat eredményéhez sem, mely nyilatkozat mellett is szükséges marad a társadalmi segítség, melynek leg-hathatósabb része a szövetkezés minden téren.

Debreczenben megint félreverték a harangokat.

A tisztántuli református egyházkerület gyűlésezett a mult héten; természetesen megint a katolikusok belügyeivel foglalkoztak. Csodálatos, hogy míg a katolikus nagygyűlésen, ahol pedig minden a katolicizmust érintő ügy megvitatás alá került, egyetlen szó nem esett a protestantizmus ellen, addig protestáns összejövetel nem eshetik meg a „klerikalizmus“ ellen intézett támadás nélkül. Ugyan mit csinálnának ezek a jó urak, ha egyszer állami törvénnyel köteleznék őket arra, hogy csak a saját ügyeikkel foglalkozzanak, a katolikusoknak pedig hagyjanak békét? Bizonyosan zavarba jönnének már a tárgysorozat összeállításánál; az elnöki megnyitók s a „fel- és átiratok“ pedig — téma hijján — egyszerűen kutba esnének. Lehetséges az is, bár nem valószínű, hogy ebben az esetben talán eljutnának a „magyar vallás“ és a zsidóság közötti erkölcsi, faji és világnézetbeli nagy távolság felismeréséig. — A páholylovagok és a zsidó-ujságok elégtlenül dörzsölhetik a kezüket, hogy ismét sikerült fogniok egy baleket, aki szítja a viszályt a keresztények között; a közös, az igazi ellenség így annál bátrabban halászhat a zavarosban. A balek a jelen esetben gróf Dégenfeld József volt, aki a debreczeni gyűlésen „harcias hangon kelt ki a kongregációk terjeszkedése ellen.“ A kifakadásnak indokolása világosan mutatja, hogy a főgondnok urnak sejtelve sinesen a kongregációk mibenlétéről. Már pedig egy intelli-

gens embertől, pláne egy egyházkerületi főgondnoktól joggal elvárhatnók, hogy mielőtt megfujja a harc és gyűlölet trombitáját, jöjjön tisztába az üldözöbe vett intézménnyel. Ha ezt el nem mulasztotta volna a gróf ur, ha nem elégedett volna meg a zsidó sajtó által nyújtott hazug torzképekkel, hanem hiteles forrásokból tájékozódik, akkor be kellene látnia, hogy a kongregációk épen olyan joggal foglalnak helyet a valláserkölcös nevelés keretében, mint pl. a templombajárás, prédikáció és a szentségekhez való járulás. A hitélet ébrentartását és emelését célozzák ezek is, a kongregáció is. Tessék ezek ellen is „harciasan kikelni“! — Amit a főgondnok ur beszéde további folyamán a létesítendő katolikus autonomiáról mondott, az az irigységnek, a gyűlölködésnek és a szűkeblültségnek olyan magas hatványa, hogy olvasására felháborodik minden jóérzésünk. Azt az autonómiát, amelynek az ország minden felekezete már régóta birtokában van, s amelynek helyessége felől — a gróf ur szavai szerint — a protestantizmus már régóta meggyőződött, azt gróf Dégenfeld nem hajlandó megadni a katolikusoknak. Miért? Mert ezzel a katolicizmus egy újabb erőforráshoz jutna s egyúttal elvágna a szekularizáció utját. Ez aztán keresztényi testvériség. Ajánlanánk valamit a nemes gróf főgondnok urnak. Ha olyan nagyon szíven fekszik a a protestantizmus és a magyar haza érdeke, úgy olvassa el egyik megboldogult debreceni polgártársának és hitsorsosának, ifj. Veszprémi Kálmánnak „A magyarországi zsidóságról“ című művét. Abból majd meg fogja tudni, hogy honnan fenyegeti komoly veszedelem a protestantizmust és a magyar hazát egyaránt. (dr.)

Papp Aurél.

Híres nemzet vagyunk arról, hogy saját fiainkat idegeneknek kell felfedezniök s csak akkor ismerjük el, ha már ott kint méltányolták. Még nincs ugyan nagy neve Papp Aurélnak, városunk nagyratörékvő fiának, de már megindult, hogy azzá legyen. Nem hiszem, hogy sok embernek kellene bemutatnom azt az érdekes, olasz típusu férfit, akinek szatmári magánosoknál számos képe van s akinek csak legújában leplezték le érdekes kompozícióját, a Vécsey-ház falába illesztett „Szatmári béke emléktábla“-t.

Erős tehetségű, nagy ambíciójú ember, tele alkotásvágygal, tanulni szeretéssel. Lelkében élt a vágy igazi művésszé lenni s azért kiment Párizsba, hogy ott a művészek nagy mérközö mezején megtudja: igazi erő lakozik-e benne, vagy csak művészet-szeretet. Ennek az évnek szeptemberében ment ki s már októberben az egyik festő-iskola versenyén a második díjat nyerte el. Ilyen versenyt a Julian akadémia minden hónapban tart, amelyen aktokat rajzolnak. Ez áll női vagy férfi akt-rajzolásból szénnel, vagy amivel akar az illető. Ezen a versenyen lett Papp Aurél százötven — a világ minden részéről összesereglett, művész közül a második. De ez csak afféle belépő volt, mert még tájékozatlan és járatlan volt a viszonyokban.

Pártoljuk a hazai ipart!

Minden magyar ember szent kötelessége a hazai ipar pártolása.

KEPES SÁNDOR

Első Magyar Andesit Sirkőgyárában SZINÉRVÁRALJÁN csakis hazai termékeket dolgoznak fel.

A legkifogástalanabb kivitelben készíti a legkülönbözőbb alaku pyramisokat, obeliszkeket, kereszteteket, emléktáblákat, sírfedeleket, mezei kereszteteket, kápolnákat, mauzoleumokat stb.

MODERN BERENDEZÉSŰ GÉPTEREM A CSISZOLÁS RÉSZÉRE. 17. Fiók-üzlet: Szatmár, Attila-u. 4.

Azonban ennek a hónapnak 15-én rendezett versenyen már Papp Aurél lett az első díj. Ez a verseny a Julian-akadémia legnagyobb versenye, amelyen azonban az iskolának csupán a tanároktól felszólított piktorai vehetnek részt. Voltak az összes műtermekből 146-on. Mind a 146 ugyanegy témát kapott fel: „Odysseus a labdázó nőkre bukkan.“ És ez a témát Papp Aurél oly szép kompozícióju képen festette meg, hogy az első díjon kívül az összes bíráló tanárok — mind nagytekintélyű világhírű férfiak — méltónak tartották maguknak bemutatni. Beszéltek neki sok szépet, Papp Aurél azonban csak mosolyukból értette meg, hogy műve tetszik nekik. Nagy volt a meglepetés, amidőn megtudták, hogy magyar. Mindjárt Munkácsyt emlegették, mert ez a név és Magyarország a francia fejen egybeforrt. Érdekes megemlíteni, hogy a pályázó 146 művész közül majdnem minden faj képviselve volt a 16-dik életévtől a 67-ig.

Könnyen elképzelhetjük, minő érzelmek zajonghattak szívében ott az idegen bírálók előtt. Elképzelhetjük, hogy jobban hánykolódhatott mellében a szíve, mint hajdan Odysseusnak, amidőn készülődött a hazatérés nagy napjára. Mert Papp Aurél csak erős művész-szemét és kezét vitte ki Párizsba, nagy szívét azonban itt hagyta nálunk szeretleinél. Hogy igaz melegséggel gondol vissza erre a kicsinyhítt városára, levelei bizonyítják.

Még három hónapja sem telt el, hogy kiment, s már is felismerték tehetségét. Hisszük és valljuk, hogy az az év, amelyet Papp Aurél szabadságul kapott a kultusz-minisztertől, nem megy el anélkül, hogy ne hozzon újabb dicsőséget magának — nekünk.

Gazdag Lajos.

A közigazgatás államosítását hozták megint szóba a képviselőházban. A munkapárt részéről rántották elő ezt az ismételt megboldogult kérdést. Nem komoly szándékkal tették — ugyan ki vár a munkapárttól komoly szándékot? — de annyit mégis elértek vele, hogy valamennyi ellenzéki szónok jó eleve fölemelte tiltakozó szavát ezen merénylet ellen. Nem is lesz ebből a kísérletből semmi. Utóvégre azt Khuen-Héderváry is tulságosan olesónak találta, ha a kormányparti többséget egy egyszerű belügyminiszteri rendelettel, pénz és pálinka nélkül lehetne összehozni. Ma meglehetősen általános az a vélemény, hogy a közigazgatás államosítása egyenlő volna nemzeti önállóságunk feladásával. Épen azért halva született ez az államosítás. — De nem kevésbé általános vélemény és keserű tapasztalat az is, hogy a mi adminisztrációnk rossz, az ország fejlődésére káros és polgárai nagy tömegének nem támogatója, hanem valóságos réme. Mik az okai közigazgatásunk ezen rosszának? Csak hármat említenek. A mi adminisztrációnk egy monstruozus hivatalnoki szervezet, u. n. bürokrácia, amely már túlnőtt azon a méreten, amely szükséges célja szolgálatára és most már magáért, tagjai érdekében él, nem pedig az ország polgárainak szolgálatában. Másik nagy hibája közigazgatásunknak, hogy a legmagasabb fórumtól kezdve a legutolsó falusi bírógig mindenki a napi politika jármát nyögi és a közigazgatásnak minden legapróbb mozdulata egész a neveltségig a napi politika kegyetlen és lelkiismeretlen befolyása alatt áll. S végül súlyos betegsége a magyar közigazgatásnak, hogy tombol benne a hozzá-nemértés és az ellenőrzés hiánya s az ezekből folyó hanyagság és könnyelmű lelkiismeretlenség, a minek fölháborító bizonyítékaival szolgál nap nap mellett a sajtó botránykrónikája. Az államosítás, eltekintve ennek közjogi következményeitől, a bajon nem segít; hiszen az állami adminisztráció is szenved a felsorolt betegségekben. Mi lenne hát az orvosság nemzeti életünknek erre a sajtó sebére? Ez épen a nehéz kérdés, a sürgősen megoldandó nemzeti probléma. És bátran megadhatjuk a „rendkívüli államférfi“ címet már előre annak a kormányelnöknek, aki a közigazgatás gyökeres reformját nagy koncepciókkal és nagy energiával keresztülviszi.

„Sem a háború öldöklésével, sem az árvíz rombolásával, vagy a dögvész pusztító leheletével nem hasonlítható össze az a mérhetetlen kár, melyet a rossz sajtó a lelkekben végbevisz. Valami csodálatos vaktság homályosította el szemünket, füleink siketek voltak, tagjainkat ernyedtség fogta el. S ez alatt a rossz sajtó pusztító lehelete megritkította sorainkat, megmetyelyste hiveink gondolkozását, érzését és erkölcsét.“

Glattfelder Gyula dr.

Egyházmegyei Kath. Sajtóalap.

A nagykarolyi kerület tanítói körének jubiláris ünnepein meglepődő és megdobbanó örömmel tapasztaltuk azt a szívek mélyéből eredő, nagy érdeklődést, amely a tanítószámban a sajtóalap s az ehhez fűződő katolikus tevékenység iránt megnyilatkozott.

Hívó, lelkes és áldozatos katolikusok ezek a mi tanítóink. Egyházuk ügye mindennél több előttük.

Szemök csillogó tekintetét érezzük most is, hangjuk meleg csendülését, lázas kíváncsiságuk szent tüzet nem tudjuk feledni, mikor az egyházmegyei sajtó ügyéről szölkak.

És szégyenkezünk is.

Mert egy derék tanító, senkitől sem látva, titokban a sajtóalapra szánt adományának első részletét — 20 koronát — adott át, kikötve, hogy névtelen maradjon. Mert — finom gyöngésséggel rezdült meg a hangja — plebánosa még nem adott e célra.

És újból szégyenkezünk.

— Küldök 2 koronát az „Egyházmegyei Sajtóalap“-ra. Fáj a lelkem, hogy többet most nem küldhetek. De, ugyebár, a palota óriások építéséhez is kellenek — porszemek?

S nem azért szégyenkezünk, mert ezt egy pap irta, de azért, mert egy — Erdély-egyházmegyei pap szíve hevül a mi sajtónkért.

A derék Kálmánd újból megjelent heti adományával: Klell Ödön (6 K-ás adományának második felét) 3 K-t, Scheffler Mihály, Mórent Márton 1—1 K-t, N. N. 2 K-t küldött.

És megmozdult egy másik falu: Vállaj. Első adományul 11 K 10 ft küldött. Csöndes hang, buzgó és pihenéstelenül dolgozó nemes plebánosa pedig: Matlaszkovszki Miklós 100 K-t ajánlott föl a sajtóalapra. Első 10 koronás részletét 100 K-ás adományának beküldötte a lelkes fényű tanító, Szolomájer József.

A. M. pedig följánlott adományának (172 K 60 f.) harmadik részletét 19 K 73 ft küldött a sajtóalapnak.

Az e heti gyűjtés összege 69 K 83 f.

Az Egyházmegyei Kath. Sajtóalapra eddig följánlott összeg . 1766 K 73 f
Begyűlt összeg 479 K 83 f

Irja: Harsányi Kálmán.

Szatmár, november 19—20.

Szatmár városát nem is olyan régen még semmi egyéb okom nem lett volna fölkeresni, mint hogy idegenként besurranva, kegyeletes szívvel végigjárjam a zárda udvarát, a hol — valamikor az ötvenes évek végefélé — egy nyulánk termetű, kékszemű, barnahajú gyermekleányka ugrándozott: — az édesanyám. Vagy egy esztendeje újabb, tudatosabb kapocs fűz Szatmárhoz: Varjas Endre barátsága, a kinek pusztán személye is elegendő ok lett volna arra, hogy vágyjam környezetét megismerni, de a ki a barátságán fölül még teret is nyújtott nekem: papírt, nyomdát, szíveket és elméket, a legtöbbet, a mire író törekedhetik. Háromszoros ok is hajtott tehát oda: a kegyelet, a barátság és új terem megismerésének vágya. A szíveké és lelkeké. Megismertem őket és most már se számmal, se szóval nem lehet kifejeznem, hányszoros kapocs fűz e két felejthetetlenül szép nap óta Szatmárhoz.

*

Varjas Endrétől természetesen egy pillanatra sem váltam meg e két nap alatt. Az érkező vonat fűtyétől az indulóig csak a breviárium-olvasás elmaradhatatlan óráiban kerültünk egymástól távolabbra, a nélkül, hogy ez a szellemi kettéválás változtatott volna valamit lelkeink közelségén. Kilencnapos gyönyörű nyári gyalogutunk alatt is így volt mindig. Olykor olyan volt nekem, mintha egyet cselekednénk. Egyet és ugyanazt; csak emberi elménkben látszott merőben különbözőnek. Egyszer — Dobsina fölött — lankás hegyoldalon került elő a sokat forgatott kis vasos bőrkötet. Leheveredtünk és olvastunk. Ő betűket, én füvet, fát, virágot. Ő latinul, én a fény, a szín, az illat nyelvén. Ő szent tanítást és imádságokat, én az égboltot és a napot. Ő a mindenség örök életéről szóló elmélkedést, én egy tenyérynnyi területen a szüntelen levést. Eszembe jutott akkor, hogy milyen különös *másnak vallani azt, a mi csak gügyögő emberi nyelvünkre fordítva más!* Ha ki tudna kristályosodni a lélekben egy-egy ilyen óra: — úgy mi akkor bizvást kicserélhetjük volna egymásait; még soror Emerita pontos kristály-szögmérője sem talált volna közöttük különbséget.

Soror Emerita! . . . Ha banális akarnék lenni, azt mondanám most, hogy önkénytelenül került ide a neve, gondolatársulás következtében. De bocsásson meg nekem Varjas Endre, ha százszor is egyedül az ő érdeme, hogy a szatmári nővérek oly kimondhatatlan kedvességgel fogadtak: — nekem mégis csak ők maradnak e látogatás legfelejtetlenebb emlékei, s nem önkénytelenül térül-fordul nevükre a szavam, hanem tudatosan, hogy nyoma maradjon élményeim e legbájosabbikának.

Néhány sorban pompásan összefoglalhatnám ezt az epizódot, s e rövidséggel művészi értelemben csak nyerne azoknak a napsugaras lelkű, hősívű gyermekeknek rajza, meg a magam lelkéé, a melyben olyan mély nyomot hagytak. De inkább leszek most bőbeszédű krónikás, mint szűkszavú művész, hadd legyen a naplóm, legalább itt-ott, vázlatkönyv helyett — fénykép-sorozat.

Az volt a tervem, hogy ottidőzésem másodnapján besurranok a zárda udvarára, meghúzódok valamelyik félreeső zugában, nehogy kérdőre vonjanak: mi keresnivalóm van ott és romboló-építő képzelettemmel visszavarázsolom az egész zárdát olyannak, a milyen akkoriban lehetett, a mikor az a gondtalan kis leány ugrándozott, szaladgált és sikoltzott benne, a ki ma ezüstös fejű matróna és a kinek szenvedés-fölbarázdálta arcából ugyanúgy mint akkor: — már csak a mennykék szeme világlik ki. Tervezem, hogy a templomba is betérek. Eretnekség ide, eretnekség oda, nem fogják észrevenni, hiszen nem ismerhetnek föl. És ott majd kiokumlálom: hol és hogyan mondhatta el első, zavaros, öntudatlan, még csak szavak egymásutánjából álló imádságait az a tétova lelkű kis gyermekleány, a ki azóta annyit imádkozott érettünk élőkért, érettük halottakért: mindazokért, a kiknek ő adott életet. Szeretek így megeleveníteni egy-egy képet. És mindig igazabbnak érzem, mint a valóságot.

Előbb jutottunk oda, mint terveztem. Vasárnap valami Erzsébet-ünnepegy fölyt ott, a hová Varjas Endrének illet elmennie. Eleinte húzódoztam, azután mégis elkísértem. És ott ért a nagy meglepetés, hogy nemcsak fölismertek, de ismernek is. Ismerik a képem mását és ismerik az írásaimat. Sigismunda nővér volt az első, a kivel beszélgetésbe elegyedtünk; a „Napló“ Goethérol szóló kis cikkéről. Egy kis félreértés következtében szinte védőre talált benne az a hatalmas pogány. Velem szemben

nincs miért védelmezni, hiszen nem ismerem nálánál nagyobbat az egész világirodalomban, de ki sem mondhatom, milyen jól esett, hogy — bárha félreértés alapján — egy apáca védelmezte meg. Világos bizonyossága ez Goethe mindenekét meggyőző nagyságának és még valaminek, a mít akkor pedzettem meg és a miről később kétségbevonhatatlanul meggyőződtem. Arról, hogy ez az egész leányoktatást felölelő intézet gondolkozásában, irányában, alapjában: teljességgel modern.

Utána soror Evangelistának Kaffka Margit szerint „groteszk“, szerintem esztetikusán szép hófehér főkötője libegett felénk. Fölsimert. Sugallatból, mert képem mását még nem látta. Kétszeresen jól esett, hogy mindjárt úgy üdvözölt, mint ismerőst. Nagy meglepetésemre ő is elárulta, hogy járatosabb írásaimban, mint sok ugynevezett barátom. A „Heti Szemle“-nek különben — szerinte — valamennyien hűséges olvasói és szeretik, mindig várják azt a rovatot, a melyet az én írásaim töltenek be. Magyar Bálintról, a kálmándi poéta-lelkészről is sok szó esett, a ki az ő templomukban mondotta volt el első miséjét és a kit ezen a réven magukhoz közelebb állónak tartanak. Megemlítette, hogy milyen nagy öröm volt nekik, mikor Magyar Bálint — pár hónappal ezelőtt — szép verssel tisztelte meg az ő poétájukat. Oly különös, oly váratlan volt nekem ez a hang, hogy meg nem állhattam a kérdést: — tudják-e a nővérek, hogy nem az ő egyházukba tartozom? — „Tudják, mind“ — sugta vissza mosolyogva Varjas Endre.

A kis iskolai szinpadon folyó bájosan esetlen tündérajátékokra csak félszemmel figyeltünk. Nem is vártuk be a végét. Lementünk a templomba. Evangelista nővér, a sekrestyés, vezetett. Pattogtak a villanyos csapok, s pár pillanat múlva fényben úszott az oltár és a hajó. Ragyogó tisztaság és virágillat. A padsorokban, szétszórtan, imádkozók; az oltáron, a szobrok talapzatán: virágok. Csupa igazi, csupa illatos. A művirág gondolata éppen olyan fölháborító valamennyiük szemében, mint a műáhitat. Az imára betérők egyre szállingóznak. Most is térdreborul egy, éppen mellettünk. Már a padjába készül, a mikor Endre mellé lép és a fülébe súg valamit. Visszafordul; sugárzó arca olyan, mint a gyermeké, a kit egy fabábuval, egy színes papírszelettel, egy szép kavicscsal is boldoggá lehet tenni. „Most már minden vágyam teljesült,“ — mondja és én érzem, hogy itt más dimenziós világba kerültem, a gyermeklelkek apró vágyas, apró vétkes, nagy álmú, nagy szeretetű világába, a melyben Gulliver törpe és óriás arányai egyazon pillanatban tudnak valóra válni. Leontia nővérnek ez az önkénytelen kijelentése egy világsugár volt ebbe az egész nekem olyan új világba. És most már érdekelték a vágyaik, álmaik, kívánságaik. Soror Evangelistáé a leghevesebb, legsóvárgóbb, legnagyobbvágyóbb: — az, hogy az oltár végétől-végig fehér márványból való legyen valamikor. Eszembe jutottak a mi vágyaink: az izzók, elérhetetlenek, könnyfacsarók, keserűek, dacosak, kétségbeesetten sikoltozók, boldogtalanok. És elvonult előttem egy sereg ismerős arc, a melyek közül egyetlenegy sem tud ezzel a nyílt, napfényes tisztasággal mosolyogni, csak az én két kicsi lányom, meg néha-néha a katekizmustalan gödöllői őskerestények.

Kívántam az orgonaszót és akaratlanul is kérdést tettem: milyen az orgona és ki játszik rajta. Azonnal meghívtak másnapra, a mikor Adrienne nővérnek, az orgonamesternek, lesz egy szabad órája, s bemutathatja. Elbúcsúztunk s másnap délelőtt tíz órára visszaigérkeztünk. Hogy meg ne találjunk róla feledkezni, — hétfőn reggel még levél is érkezett, szíves emlékeztetőül. Nem volt rá szükség, hiszen rá nem lehetett volna bírni semmivel, hogy elmulasztaszam ezt a még kedvezőbbnek ígérkező találkozást.

Nem vihettem nekik mást, hát virágot vittem. Nagy, sötétsárga chrysanthemumokat az édesanyám, fehérét a feleségem, rózsaszínt a leánykáim nevében. A sekrestyés nővér szép, karcsú vázákat keresett elő, s mire megszólalt az orgona, már ott díszeltek az oltáron, annak is a legmegtisztelőbb helyén. Az előző este emlegetett pálma is fölkerült azóta a tegnapi még üres polcára; az a pálma, a mely csak kivételesen jut oda az üvegházból. Aprólékos vagyok, följegyzek minden részletet, mert évtizedek múlva is pontosan szeretném magam elé idézni mindazt, a mi élményem forrta bennem a zárdában töltött órák alatt.

Adventkor.

*Forró vágyódással törtetünk előre,
Bízó reménységgel nézünk a jövőbe
S egyik nap kivirul a szívünk virága,
S holnap már más bimbó fakadását várja.*

*Ma magasra szállunk, fel a hegytetőkre,
S holnap már nincs nyugtunk, .. Oh még csak előre!
És mikor a lelkünk felhőkön is átment,
Akkor már érezzük, hogy ez élet advent.*

*Mindig csak reménylünk, szüntelenül várunk,
S ha a hegyre értünk, fel az égbe vágyunk...
És a ki nem csügged s röpköd tisztá szárnyon,
Azé lesz a pálma: az örök karácsony!*

Horváth Jenő.

Advent. Vasárnapal megkezdődik az adventi időszak, a karácsonyra való előkészülés szent ideje. Az adventben minden hét pénteken szigorú böjtöt ír elő az egyház, szerdánként pedig enyhítettet. E két napon csak háromszor szabad étkezni, pénteken husétel nélkül, szerdánként azonban meg van engedve a husétel. A kántorböjt hetében szigorú böjt van még decz. 20-án és vigiliaböjt decz. 23-án. Az adventi időszak alatt egészen jan. 6 ig tilos bármilyen mulatságon, bálon való részvétel. A jövő vasárnapal kezdődő adventi időben a székesegyházban minden reggel 6 órakor lesz a hajnali mise, a roráté, kivéve a vasár- és ünnepnapokat, amelyeken, 7 órakor tartatik énekes nagymise.

A sajtóvasárnapi gyűjtés eredményeképen beérkezett a nagybányai esperesi kerületből 77.36 K.

Költött motu proprio. A liberális és szabadkőműves lapok a napokban Ó Szentségének olyan motu propriojáról regéltek hasábokat, amelynek értelmében a kath. papság közös társas életre lenne kötelezve s így női

személyeket nem lehetne házvezetőnőkkül alkalmazni. Miként teljesen megbízható forrásból értesülünk, a hir nem egyéb rosszakarattal s a papságot minden áron támadni akaró koholmányról.

Az Irodalmi Kör ujjászületése. Lapzártakor vesszük az örvendetes hirt, hogy az Irodalmi Kör már a napokban ujjászervezve megkezdte jelentős működését Szabó István praelatus-kanonok vezetésével, a kit az elnöki tisztre fölkértek. Ily vezérrel, lendülő, tevékeny új aerája köszönt be nemcsak az Irod. Körnek, de az egész egyházmegye katolicismusának. Lelkes örömmel köszöntjük a vezérségre termett, aczélos energiájú praelatust, a ki köré a dolgozó munkások serege csoportosul.

† Valyi János. Valyi János eperjesi görög katolikus püspök vasárnap hajnalban rövid betegeskedés után hetvennégy éves korában meghalt. A püspököt szívizületés érte s ezzel egy érdemekben gazdag élet zárult le. Valyi János hazafias szellemével, papi erényével és szívjóságával tünt ki. Számos emberbaráti cselekedet fűződik emlékéhez. Aránylag fiatalon negyvenöt éves korában lett az eperjesi görög katolikus egyház püspöke Sokat áldozott árvaházakra, zárdákra és templomokra. Az egyházmegye népoktatásügyét is szíven viselte s különösen örködött azon, hogy az általa alapított eperjesi tanítóképző intézetben és leánynevelő intézetben hazafias szellemben oktassák az ifjúságot. Valyi János 1837. szeptember 22-én született a szabolcsvármegyei Vencsellőn. 1865-ben miséppá szentelték, majd az ungvári papnevelő intézethez az egyházjog és a történelem tanárává nevezték ki. Egyházi téren gyors előléptetésben részesült. Eperjesi püspökké 1882. október 19 én nevezte ki a király.

Az Egyházm. Oltáregyesület december havi szentségimádása vasárnap, decz. 3-án lesz a zárdá-templomban. Reggel 6 órakor szentségkítétel, 8 órakor szentmisét mond Hámon Róbert p. kam., irodaigazgató, a mely alatt közös szentáldozás. D. u. 5 órakor szentbeszédet mond Varjas Endre oltáregyes. igazgató, utána litániát végez szentségbetétellel Láng Antal dr. theol. tanár.

Polgármesterek gyűlése. A polgármesterek dec. hó 9-én Budapesten gyűlést tartanak, melyen Szatmár sz. kir. város polgármestere is részt fog venni.

A vasuti missió. Felekezet és nemzeti-ségre való tekintet nélkül pártfogásába veszi a Kath. Háziasszonyok Országos Szövetsége a Budapestre szolgálat céljából felránduló falusi leányokat, akik eddig tapasztalatlanságuk miatt az állomásokon leselkedő lélekkufarok áldozataivá váltak. A vasuti missió a vonatról való leszállásnál pártfogásba veszi a leányokat s gondoskodik tisztességes elhelyezésükről, sőt folytonosan szemmel tartja őket. A belügy-miniszter a vasuti missió ügyét előmozdítani kívánván, felhívta a közigazgatás közegeit, hogy tegyék ezt ismeretessé a falvak lakói előtt.

Halálozások. Erdélyi Imrének, a kir. kath. főgimn. köztisztviselőben álló tanárának felesége, szül. Novák Malvina hosszas betegeskedés után 60 éves korában elhunyt. A megboldogultat férje és hat gyermeke gyászolja. A mélyen sujtott család iránt mélyeséges a részvét városszerte. — benedekfalvi Detrich Endre ügyvéd, életének 66-ik, házasságának 36-ik évében rövid szenvedés után megtért Teremtőjéhez Szatmáron.

Az aranymisés praelátus ünneplése. Csöndben, távol a világ zajától mondotta el Hehelein Károly aranymiséjét. Tisztelőitől is, kik hódoló szeretettel környezik s csodálat-tal szemlélik szép, hosszú pályafutását, azt kérte, hogy kerüljék a nyilvános ünneplést, helyette inkább imáikban emlékezzenek meg róla. De a növendékpapoknak szíve meg-

Megjelent a Pázmány Képes Naptár az 1912. évre

számos képpel, dus tartalommal. 1 példány ára 60 fillér. Tömeges megrendelésnél jelentékeny árkedvezmény.

találta a helyes módot, hogy hálójukat, mely tiszteletüket s ragaszkodó szeretetüket kimutassák, Az egyházirodalmi iskola nem nyilvános ünnepléssel, de másként emlékezett meg egyik alapítójáról aranymiséje alkalmából. A múlt vasárnap az egyházirodalmi iskola elnöke M. Csont Ignác IV. é. h. h. emlékezett meg a rendes gyűlés keretében a jubiláló főpapról. Szép beszédben lelkes szavakkal vázolta a hosszú pályafutás egyes kiemelkedőbb mozzanatait; mint emelkedik a szülői ház egyszerű, de tiszta légköréből mind magasabbra, míg elérte azt a jól megérdemelt kitüntetés, mely őt a kanonoki székbe helyezte. Itt éri őt az Isten kitüntető kegyelme: elmondhatta aranymiséjét. — Az ünnepi beszéd végén kitört a tagok lelkesedése, hogy nyíltan is kifejezést adjanak szívük őszinte érzelmeinek. Az Egyházirodalmi iskola egyik volt tagja, Magyar Bálint gyönyörű ódát írt erre az alkalomra, melyet Lőrincz Lajos VIII. o. t. pn. szavalt el nagy hatással. Ezzel véget is ért a jubiláló főpap melegen őszinte, bensőséges ünneplése.

Esküvő. Bokros István uradalom intéző kedden esküdt örök hűséget a róm. kath. székesegyházban Banner Violának, Banner Antal osztály-mérnökségi felügyelő leányának.

Az Országos Katolikus Szövetség igazgatótanácsa szombat esti ülésén tudomásul vették, hogy a nagygyűlés évkönyve már is sajtó alatt van, s hogy a határozatok végrehajtása megkezdődött. Többek hozzászólása után egyhangulag határozatba ment, hogy a katolikus autonomia minél sürgősebb megvalósítása iránt, az újabb időben érthetetlenül támadt és indokolatlan ellenszenv következtében az eddigénél sokkal erősebb országos mozgalom indíttassék.

Kik a mi vádlóink és bíránk? A fővárosi lapok sokat írtak az elmúlt héten a Párisban leleplezett hajmeresztő erkölestelenségekről, amelyeknek nagyszámu serdületlen leánya esett áldozatul. Az ocsmányságok középpontjában áll, mint fősztár *Flachon* Viktor, a „Lanterne“ c. szabadkéműves lap szerkesztője, akiről a következő tanulságos dolgokat olvashattuk: „Flachon, mint a „Lanterne“ szerkesztője a radikális-szocialista párt egyik legbefolyásosabb embere volt. A klerikalizmus ellen indított harcban kitűnt lángoló vezérekkel, amelyekben a papok erkölestelenségét ostorozta. Egy ideig Dupuy-Dutemps belügyminiszter alatt, osztályfőnök volt, később pedig hosszabb ideig tagja volt az erkölestelenséget ujjászervezésére kiküldött bizottságnak. A jelenlegi kormány csaknem valamennyi tagjával összeköttetésben állott Flachon, legjobb barátja pedig Aristide Briand volt miniszterelnök volt, aki a Riviérán lévő villájában is meglátogatta és ott vele együtt, karonfogva le is fényképeztette magát.“ Ha ezt a képet kiegészítjük azzal a legutóbbi hírrel, hogy Flachon letartóztatása után néhány nappal megint szabadlábra helyezték, még pedig *előkelő barátjainak közbenjárására*, akik magas köröket kompromittáló leleplezésektől féltek, — akkor fogalmunk lehet arról, hogy micsoda erényhősök szabadították meg Franciaországot a „klerikalizmus erkölestelen“ üzemeltől.

Lelki gyakorlatok. A kir. kath. főgimnáziumban csütörtök délután kezdődnek a felső fokon a három napos szentgyakorlatok, amelyeket P. Varga S. J. tart. Az alsó fokon két napig lesznek és Bagossy Bertalan tanár vezeti. A felső fokon 11 szentbeszéd, elmélkedés lesz, az alsón hat. Szombaton d. u. közös szentgyónás. Az exereciuumok vasárnap délelőtt közös szentáldozással fejeződnek be.

Tagosítás Németiben. A németi határrendezési ügyében a kir. törvény szék december 18-ára a városháza tanács-termében tüzte ki az előmunkálatok megkezdését s az eljárás vezetésével Hunyor Ödön kir. törvényszéki bírót bízta meg.

Közgyűlés. A szatmárnémeti kereskedelmi társulat 1911. december 10-én vasárnap d. e. 1/211 órakor a kereskedő ifjak köre dísztermében rendkívüli közgyűlést tart, melyen az alapszabályokat fogja módosítani.

Szatmár költségvetése. A decemberi közgyűlés fogja tárgyalni a város 1912. évi költségvetését. Az 1912. évi szükséglet

3.700,244 korona, a fedezet 3.378,240 korona, a hiány 322.000 korona, aminek fedezetül 460.000 korona egyenes állami adóalap után kivett 70 százalék községi pótdadó fog szolgálni.

A külterületek vízzükségletének ellátása. Kovács István vízvezetési igazgató a majorok és a Szatmárhégy vízzükségletének kielégítése céljából artézi kutak furását javasolta Prónay József hódmezővásárhelyi kufuró ajánlata alapján oly módon azonban, hogy minden kockázat az ajánlattevőt terhelje s a város csak akkor fizessen kutankint 20.000 koronát, ha azok minden gépezeti segítség nélkül a talaj szintje fölé szökő vizet szolgáltatnak, ellenkező esetben a város nem tartozik semmi kárpótlással. Amennyiben pedig a Szatmárhégyen sikerülne bővíző artézi forrást nyerni, 70.000 koronával egy helyi kis vízvezeték berendezését javasolja. A tanács az ügyet előkészítés végett kiadta a gazdasági tanácsosnak.

A munkásbiztosító pénztár és a színészek. A m. kir. közigazgatási bizottság egy esetből kifolyóan megállapította, hogy az 1907: XIX. t.-cz. 1 §-a értelmében betegség esetére való biztosítási kötelezettség alá esnek a színházaknál alkalmazottak, ha fizetésük évenként 2400 koronát, illetve naponként 8 koronát meg nem halad. Az 1907. évi XIX. t.-cz. 1 §-a 2 pontjának világos rendelkezését csak megerősíti a fenti határozat s föltétlenül alapot nyújt arra, hogy a kerületi munkásbiztosító pénztárak elkerülhetlen kötelezettségük teljesítéséhez, a színházak művészi személyzetének 2400 korona évi fizetést túl nem haladó tagjainak bevonásához most már haladék nélkül hozzáfogjanak.

Munkács bajai. A miről már régibb idő óta csak suttogtak, hogy Munkács városa hivatalos életében a legnagyobb rendtelenség uralkodik, ma már arról ország-világ beszél. Az ázsiai állapotokról Bereg alispánja, dr. Gulácsy István lerántotta a leplet s erős kézzel hozzálátott a tisztogatási munkájához, amelynek során — mint azt már a napi sajtó is szellettette — Munkács város közigazgatásának rejtelméből valósággal megdöbbentő adatok pattantak ki. Esztendőnk óta tudta mindenki, hogy a városi közigazgatásban hallatlan visszaélések történnek nap-nap után, az egész rendszer botrányos és panamákkal átitott, de a város volt polgármestere, Cseh Lajos nem tudott vagy nem akart a bajon segíteni. Ekkor Gulácsy István vette kezébe a tisztogatás munkáját és az ő kényszerítésére már néhány hónappal ezelőtt lemondott a polgármester és a rendőrkapitány. A többi tisztviselő azonban nem akar menni és folytatódott tovább a régi rendszer. Az alispán ekkor radikális lépésre szánta el magát. Értekezletre hívta össze a városi képviselő-testület tagjait és leleplezte nyilvánosan a visszaéléseket és követelte az összes hivatalnokok lemondását. A leleplezésének az első hatása máris meg volt: Bernovics városi mérnök, Cserszky Adrián számvevő azonnal beadta a lemondását. A lemondott tisztviselők két-két évi fizetést kérnek végkielégítésül, melynek ellenében hajlandók nyugdíjigényükről is lemondani. — A polgármester ez ügyben következő kijelentést tette: — Az alispán támadásai a régi rendszer ellen szólnak. A régi rendszer megváltoztatására a cél, az, hogy a régi tisztviselőket csupa új emberrel cseréljék ki, mert amíg ezek itt vannak, az állapotok nem javulhatnak meg. Familiáris alapon intézték a dolgokat, mindenféle törvénytelenégekről van szó, amelyek a városi vagyongazdálkodás és a város erdőségeinek kezelése körül történtek.

Házasságok. Gáthy Málival házasságra lépett Szimány Géza szemlésez Beregszászon. — Ulicsák Béla végzett pappnevendék oltárhoz vezette Baulovics Irénkét Ungváron. — Németh János pályavégzett pappnevendék házasságot kötött Zebegnyőn Malczóvszky Margittal, Malczóvszky János gör. kath. lel-

kész leányával. — Zékány Agoston máv. pályafelügyelő házasságot kötött Ungvárcselholnyán Vajda Julia hajasdi óvónővel. — Özv. Fülöp Géziné, előbb néhai dr. Buzáth Camil Beregszász város polgármesterének özvegyének leányával Buzáth Camillával házasságra lépett Tomesányi Gábor honvéd főhadnagy a munkácsi református templomban.

Halálozások. Fedák István, Beregszász megye ny. főorvosa Tótszerdahelyen, leányának, Fedák Sárinak birtokán elhunyt. — Melega Miklós jönevű iparos mester Munkácsra elhunyt.

Iparosok congregatiója Máramarosszigeten. A lendülő katolikus élet eleven bizonyossága Máramarosszigeten, hogy a télen megalakult urak congregatiója után a múlt vasárnap megalakult az iparos-congregáció is, a melyről a Sz. és V. így ír: Az iparos-congregációtól várhatjuk polgáraink vallásosságának megszilárdulását, a puritán becsületesség terjedését. A józan munkát, a közbéke általánosítását. Az alkoholizmus rombolásának csökkentését, a házasságot nagyobb megszentelést, a prostitúció lehető akadályozását. A lelkiismeretességet a munkában, a káromkodás, trágárság korlátozását a műhelyekben.

A nagykarolyi járvány szünőfélben van. A bezárt elemi iskolákat — ha addig újabb megbetegedés nem történik — december 1-én fogják megnyitni.

Oltár és ikonosztázion megáldás. Szép ünnepe volt e hó 19-én Sárközujlaknak E napon áldotta meg fényes segédlet mellett Gönczy Antal ker. esperes a gótstilben épült új lourdesi Szűz Mária díszes oltárát és az ujonnan renovált és az ünnepi képekkel kibővített képállványt. A szükséges összeg adakozásból gyűlt össze. A szent misét *Matyeczko* György nagypelkesi lelkész végezte, a szent beszédet pedig Mosolygó József gk. turtarebesi lelkész tartotta.

Eljegyzések. Dr. Gavallér Aladár máramarosszigeti ügyvéd eljegyezte Olajos Etát. — Tegze István izai k.-tanító eljegyezte Zavagyák Emmuskát. — Thegze Sándor keselymezői k.-tknító eljegyezte Kencs Margitkát. — Seszták Béla ungvári fodrász eljegyezte Matécsa Erzsébetet a szatmárnémeti gk. hitközség pénztárosának leányát. — Petridesz János ak. szobrász, az ungvári m. kir. állami agyagipari szakiskola tanára, eljegyezte Farkas Margitot. — Reszler Antal nagykarolyi bankpénztáros jegyet váltott Tempfli Erzsikével Csanáloson.

Fetser püspök internátusa Nagykárolyban. Fetser Antal felszentelt püspök, nagyváradi kanonok, a múlt évben tartotta ezüstmiséjét és e szép jubileum emlékére szülővárosában, Nagykárolyban szülei házáat megváltotta testvéreitől és egy internátus céljaira adományozta. Azóta új szép épület emeltek a nagy telken, úgy, hogy ma a kegyesrendiek vezetése alatt álló internátus teljesen készen áll. A Szent Lászlóról elnevezett konviktust vasárnap áldotta meg az alapító főpap. 9 órakor ünnepi szentmisét celebrált, amelyen evangéliám után szent beszédet mondott. Mise után körmenetben vonultak a konviktushoz s a püspök ünnepélyesen felszentelte a konviktus épületét. A körmenet ezután a tornacsarnokba vonult ahol a gimnázium ifjusága ünnepélye keretében Cseh Lajos főgimn. igazgató ismertette a konviktus történetét. Délben a megáldott konviktus éttermében ünnepi diszbed volt a püspök tiszteletére.

GÁL JENŐ mérnöki irodáját **Berossényi-utca 33. szám alá helyezte át. Telefon szám 189.**

Wallon Henrik Fia utódai Duha Tivadar és Géza fűszer, csemege, bor és litszaru üzlete Szatmár - Németi, Kazinczy-utca 2. Alapított 1858. évben.

1. Miért gyógyulunk Mária-völgyön?

2. Mert Mária-völgyön a paradisi, bikszádi, gleichenbergi, karlsbadi, seltersi, emsi, bártfai gyógyvizeknek valóságos hasonmása van.

3. Mária-völgyi vizek a legkellemesebb, legüditőbb italt szolgáltatják.

4. Mária-völgyi ásványvizet 7/10 literig 6 fillérért tölt bérmentve érkező tiszta üvegekbe a Fürdőigazgatóság.

Aki szép és olcsó ajándékot óhajt vásárolni, az menjen el a színházzal szemben levő óra és ékszer üzletbe, mert ott találja a legdusabb választékokat valódi arany és ezüst ékszerekben, ugyszintén valódi ezüst és chinai ezüst dísz tárgyak, mindennemű zseb- és fali órákban. Tisztelettel özv. KEPES DÁVIDNÉ Szatmár, a színházzal szemben.

Ahova feljárni is bajos . . . A sikárlói legmagasabb hegyen termelt kitűnő sikárlói bor egy félliteres butelia az üzletben idei 20, tavalyi 30 krajczár. Saját töltésű 4 éves sikárlói peccsenye-bor „Hungária gyöngye“ ezimen egy butelia 50 krajczár. Hához vive sikárlói bor egy félliteres buteliában idei 16, tavalyi 20 krajczár. Peccsenye-bor egy félliteres buteliában 25 kr.

Pályázati hirdetések egyszeri közlésének díja 5 K

Hivatalos rész.

Pályázat orgonista-tanítói állásra a mélyuti iskolánál.

Javadalom: egyházmegyei pénztárból: 217 K. 64 f. a hitközségtől: 120 K., államségély: 558 K. 13 kath. föld haszonélvezete: 29 K. 28 f. 8 köből rozs: 64 K., stóla: 12 K. Kérvények december 12 ig Tahy Abraham esperes urhoz küldendők Ungvárra.

A kath. tanügy ünnepe Nagykárolyban.

Hazafias, vallásos és kulturális munkájának 25 éves határkövénél szokásos visszapillantást vetett a nagykárolyi esperesi kerület jubiláló tanítói köre a jelentős eredményekkel teli negyedszázadára.

S e számvetés a megyei és városi igazgatás, a különböző testületek képviselői előtt és a papság jelenlétében a kerület tanítóságának önzetlen, lelkes, bámulatosan szép és példás apostolkodására vetett világot. Azok a mintaszerű faluk ott Nagykároly környékén tele hittel, hazafisággal tiszta erkölcsökről, vagyoni jóllétről beszélnek, azaz inkább ennek a derék tanítóságnak dicséretét hirdetik. Ifjúsági egyesületek, szövetkezetek, gazdakörök, kultur és socialis intézmények virágznak e falvakban e munkás tanítóság buzgó vezetése alatt; ének- és zenekarok, ügyesen rendezett tanító és erkölcsmentítő előadások, a katolikus élet minden megnyilvánulásában való részvétel szólnak a tanítóság igazi népnevelő munkájáról; Nagykároly környékének nemrég szintiszta sváb lakossága ma nemcsak szívében, de nyelvén is teljesen magyar és értelmes, a kultúra iránt fogékony, józan, munkás és becsületes. Valóban értjük, ha — e bámulatos jelenségeket látva — a megyei kir. tanfelügyelő nemes irigységgel bevallotta, hogy ily páratlan eredményeket a jobban föl szerelt állami iskolák, a jobban javadalmazott állami tanítók sehol fölmutatni nem tudnak, mert a jó iskolához nemcsak jó tanító, de

jó pap is kell. Örvendünk, hogy hivatott helyről hallottuk a hitvallásos iskolák ilyen méltatását, a mely: azok fölényét ismerte be az állami iskolák fölött.

Az örök Tanító, az isteni Mester lelke vezette a multban e kerület tanítóságát és — nagy, benső örömmel láttuk — ez a szellem él bennök ma is; a kör jegyzőjének és világi elnökének előadásaiból mélységes keresztényi gondolkodás aradt elő s ez él e kör nemes hivatásának valóban magaslatán álló minden tanítójában. Tenni, dolgozni akarnak, vágnak lelkök tüzet izzó munkába önteni, a mit az a kitörő, hangos kívánság mondott el, a mely az Egyházmegyei Általános Tanító-egyesület minél hamarabb való megalakítását sürgette.

Ilyen lelkes tanítósággal, a minőnek ezen a mély benyomású ünnepségen bemutatkozott a jubiláló tanítói kör, menni a jövő nagy feladatai felé bizó reménnyel lehet.

Magáról a jubiláris gyülestről adjuk a következő beszámolást.

* * *

A nagykárolyi róm. kath. esperesi kerület tanítói köre f. hó 23-án, 25 éves eredményes munkálkodásának megünneplésére diszgyűlést tartott Nagykárolyban. A diszgyűlés előtt hálaadó isteni tisztelet volt, melyet Dr. Szentgyörgyi Jordán Károly apát, esperes, a tanítói kör elnöke mutatott be Istennek, a kerületi papság segédkezése mellett. A diszgyűlés 11 órakor a róm. kath. elemi iskola virágokkal gyönyörűen feldíszített nagytermében tartott meg. A jelen voltak közül a következőket sikerült feljegyeznünk: Benkő József apátkanonok, mint a megyés püspök és a szatmári székeskáptalan kiküldöttje, Ilosvai Aladár alispán a vármegye részéről, Debreczeni István kir. tanácsos polgármester, Bodnár György Szatmár vármegye kir. tanfelügyelője, Bodnár Gáspár a szatmári kiképezde és a Szatmár Ugoesa vármegyei tanító-egyesület képviselőjében, Varjas Endre a Heti Szemle szerkesztője, Láng Ferenc esperes és Láng Pál nagymajtényi tanító vezetésével az erdői esperesi kerület majdnem összes tanítója. A lelkészek közül: Soltész Imre t. kanonok, kálmándi, Matlaszkovszky M. vallaji, Pajor Endre csomaközi, Dr. Bohus krasznabélteki, Schwegler A. sándorfalusi, Moldován E. mezőfényi, Böcs Károly mezőteremi, Rónai István csalánosi, Zahoránszky István mezőpetri, Czier Ferenc nagymajtényi plébánosok, a kegyesrendi tanárok és a vidéki segédlelkészek közül többen. Továbbá Dr. nemestóti Szabó Albert és Dr. Egeli Imre ügyvédek, a nagykárolyi oltáregylet tagjai, a város és vidéki községnek előjárósága, igen sokan a földmives osztályból is, a nagykárolyi kerület összes tanítója.

A nagyszámu és díszes közönség előtt a gyűlést Dr. Szentgyörgyi Jordán Károly apát, esperes nyitotta meg. Lelkes és tartalmas beszédében felemlíti, hogy Oméltósága a megyés püspök ur közbejött betegsége miatt a diszgyűlésen meg nem jelenhetett. Üdvözlö a hatóságok, más esperesi kerületek küldötteit, a szép számban megjelent vendégeket. Bejelenti, hogy Egeli Pál nyug. tanító a kör részére pályamunkák díjazása céljából 200 kor. alapítványt tett.

Beszéde után a diszgyűlés táviratban üdvözölte a főpásztor, a melyre a püspök a következő telegrammal válaszolt:

Betegségem megakadályozta ugyan, hogy a kör jubiláris ünnepségén közreműködjem, de nem akadályoz abban, hogy lélekben szeretettel, elismeréssel és áldással az ünnepelők között ne legyek. Együtt ünnepelek Önökkel és lelkemből áldom a vallásos nevelés és oktatás munkásait. Tibor püspök.

Először Benkő József apát-kanonok köszönte meg az elnöki üdvözlést; hosszú és szép beszédében méltatta a keresztény kultúra szükségességét s a tanítói kör eredményes 25 évi munkája előtt a káptalan nevében az elismerés zászlaját hajtja meg.

Utána Bodnár György kir. tanfelügyelő üdvözölte szép szavakkal a jubiláns tanítókört. Végül zajos tapsok és éljenzések között Bodnár Gáspár író és képezdei tanár, a

Szatmár Ugoesa vármegyei tanítók egyesületének elnöke üdvözölte a diszgyűlést. Irhatnám azt is, tüzes beszédében a szorgalmas munkára lelkesítette *fiatit*, mert a tanítói-kör tagjai közül 34-nél több az ő tanítványa.

A tárgysorozat 2. pontja szerint, a tanítói-körnek 25 éves munkálkodása eredményét Schmieđ Ferenc csomaközi kántortanító olvasta fel. Tömör vonásokban ismertette a szervezkedés szükségességét és hasznát. Statisztikai adatokban előadja a 80-as évektől kezdve napjainkig a vidék kulturális fejlődését. A régi sváb vidéken ma már a nemzeti génusz teljes diadalát aratta. Megemlékezett az elhalt vezetőkről és karsakról.

Skrabatovics Endre szaniszlói tanító Dr. Horváth Jenő temesvári gimn. tanárnak ez alkalomra írt ódáját, a tőle megszokott hévvel és érzéssel szavalta.

Végül Szepacher Ferenc csanáosi tanító a kör világi elnöke „Álláspontunk a modern tanítói irányzatokkal szemben“. cz. előadásában fejtegette a vallástalan, szintelen és hazafiatlan nevelés káros következményét. Zajos helyeslések között kijelentette azt, hogy e kör tagjai a jövőben is a mult tradíciójára támaszkodva Isten és a haza szolgálatába szegődnek.

Elnöklő esperes záró szavai után a nagykárolyi dalárda előnekelte a Szózatot. A sz. misén, valamint a gyűlés elején szintén a dalárda működött közre, mely fáradságért és valóban élvezetes előadásokért ugy a dal-egyesületnek, valamint Récei Ede házfőnöknek, mint elnöknek a kör tagjai köszönetüket fejezik ki.

Délután 1 órakor társas ebéd volt, a melyen a diszgyűlésen résztvevők nagy száma megjelent. Szép tósztok hangzottak el, de különösen nagy, szép és üdvös eszméket tartalmaztak Benkő József apát-kanonok, Dr. Jordán apát esperes, Bodnár György kir. tanf., Bodnár Gáspár kép. tanár dikciói. Utóbbi felköszöntőben említett Egyházmegyei Tanítóegyesület megalakítását a tanítóság sürgősen várja. A nap szép emlékeivel a díszes vendégek a délutáni órákban eltávoztak.

Schmieđ Ferenc
a kör jegyzője.

A kántorok fizetésrendezése. A kultuszminiszter hivatkozva a felekezeti kántorok fizetés- és nyugdíjrendezési kérelmére, kezébe vette a kántorok fizetésrendezésének ügyét. Kijelentette, hogy bár a kántorság tisztára egyházi funkeziót képez s így a kérelem is szorosán véve az egyházi fõhatóságok hatáskörébe esik, — de mivel úgy véli, hogy az óhajtott rendezés csakis törvényhozási uton volna egyöntetűleg eszközölhető, — ebben pedig a kezdeményezés joga öt illeti meg, indítatva érzi magát a kérdés fölvetésére és kéri az egyházi hatóságokat, hogy vele a kántorok nyugdíjügyét érintő kérelemre vonatkozólag nézeteit közölje és a megfelelő adatokat rendelkezésére bocsássa. Nevezetesen: pontos kimutatást kér a tisztán kántori állomásokról, azok javadalmának föltüntetésével és annak jellemzésével, vajjon az állás betöltője minő képesítéssel bír s valamely módon van-e már gondoskodva nyugdíjgyénéről?

Felekezeti tanítók arcképes igazolványainak jövő évi érvényesítése tárgyában a vallás és közokt. Miniszter a kereskedelmi Miniszterrel egyetértőleg eddigi szokástól eltérően a következőleg intézkedett: A nem állami tanszemélyzet, beleértve az összes népoktatási tanintézeteket, a félúru vasuti menetjegyek váltására jogosító arcképes igazolványok a következő évre való érvényesítésének tanintézetenként *együttesen* tartozik kérelmezni és pedig az illetékes kir. tanfelügyelők útján. A közös, az isk. széki elnök által látta-mozott folyamodványokhoz az illetők névjegyzéke is csatolandó s erre annyiszor két (2) K. értékű postabélyeg ragasztandó fel, ahány személy neve azon foglaltatik. Magától értetődik, hogy ezen kérvények minden évben legkésőbb december végéig nyújtandók be már az említett helyre,

ÉRTESÍTÉS!

Gyermekjátékok, üveg- és porcellán-edények, elegáns sétatöbök, háztartási cikkekek nagy választékban kaphatók

A SZATMARI BAZÁRBAN
SZATMÁR, KAZINCZY-UTCZA.

Bertha Károly műkertész

Szatmár, Deáktér 2. sz.

Minden idényben mindennemű
:: élővirág díszmunkák ::
alkalmi-, menyasszonyi-, koszoroslány- és mellsokrok. — Alkalmi-, ravatal- és sirkoszoruk, sírsokrok a legizlesebb kivitelben, jutányos árban pontosan és gyorsan készíttetnek.
Vidéki megrendelések különös gonddal elintéztetnek. Park- s kert-rendezések vállaltatnak.
Sürgőnyezim: Bertha kertész Szatmár. — Telefon-szám 27.

Legszebb kivitelben
tisztít minden ruhaneműt,
gallért, kézelőt
JOÓ SÁNDOR
gőz és villanyerőre berendezett
mű-ruhafestő
vegyészeti tisztító-intézet.
Szatmár, Várdomb-utca 16.
Fiókküzetek Szatmáron:
Attila-utca 4., (Majeresik-féle ház.)
Kazinczy-utca 21., (dr. Wallon-féle ház.)

Blatniczky Fános

elsőrangú kályhás-üzlete.

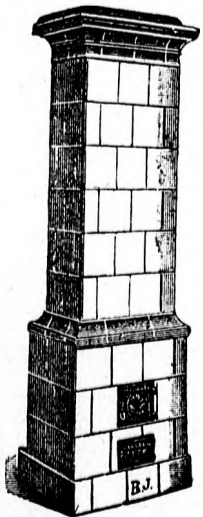
Lakás: Raktár:

Zrinyi-utca 13. Petőfi-utca 3.
(Komáromy-ház) (Népbank-épület)

A legrégebb kályhás-üzlet Szatmáron.

Fennáll 14 év óta.

Szolid áruk.

Pontos kiszolgálás.

Készít a legkényesebb izlésnek is megfelelő mindennemű porcellán és cserépkályhák, takaréktűzhelyeket kandallókat, fürdőkádakat és falburkolatot. :: Ugyanezekből állandóan nagy raktárt tart.

Csakis elsőrangú kályhás munkásokat alkalmaz és minden munkát a saját vezetése alatt végez úgy helyben, mint a vidéken. —

Régi kályhák új szerkezetre való átalakítását jutányos árért vállalja.

Ön szép és elegáns ruhában bluzokban

csak akkor járhat, hogyha

SPITZ BÉLA

női s uri divatruházában
SZATMÁR-NÉMETI,

HÁM JÁNOS-UTCZA 1.
színház mellett

szerzi be. Ismertető jel:

Kékre festett kirakat!

Külön fehérnemű osztály.

Nagy választék:

leányruhákból és kabátkákból.

Bámulatos olcsó árak!
Pontos kiszolgálás!

Iskolakönyvek,
Imakönyvek,
Folyóiratok,
Díszművek,
Üzleti könyvek,
Könyvtárak,
Albumok

kötését és aranyozását, ugyszintén rajzok kasírozását, passepartouk, papír-reklámlablák aranyozását, pontos és tartós kivitelben, szolid árak mellett készít

Gárdos Ferencz

könyvkötészete

Szatmár-Németi, Deáktér 7.

Halmi-ház.

A f. évi szatmári kiállításon jó munkáért **BRONZÉREMMEL** kitüntetve

Legnagyobb nyeresemény 600,000 márka.
Első húzás december 14-én.

A nyereseményért az állam felelős.

Szerencse - jelentés!!

Meghívás a nyeresemény kilátásra,

mit a Hamburg városa által garantírozott nagy sorsjáték rendez, melyben

9 millió 841.476 márka okvetlen nyeresésre kerül.

A nyeresemények ezen sorsjátéknál a következők: a lehető legnagyobb nyeresemény szerencsés esetben 600,000 márka.

nyeresemény á	nyeresemény á
1 560,000 márka	1 300,000 márka
1 550,000 "	1 200,000 "
1 540,000 "	1 100,000 "
1 530,000 "	1 60,000 "
1 520,000 "	1 50,000 "
1 515,000 "	1 45,000 "
1 510,000 "	1 40,000 "
1 305,000 "	1 30,000 "
1 303,000 "	1 20,000 "
1 302,000 "	1 15,000 "
	1 10,000 "

Az egész sorsjátékban, mely 7 osztályból áll, 100,000 sorsjegy játszik, melyek közül 48,405 nyeresemény és 8 nagy jutalom lesz kisorsolva, a mely szám körülbelül az összes sorsjegyek felét képezi és így minden második sorsjegy nyer.

A lehető legnagyobb nyeresemény szerencsés esetben, az első osztályban 50,000 márka, mely a hetedikben pedig 600,000 márkára emelkedik.

Egy egész eredeti sorsjegy 6 márka, azaz 7.— K
Egy fél " " 3 " " 3.50 "
Egy negyed " " 1.50 " " 1.75 "

A következő osztályokra való befizetések, valamint a pontos nyereseményjegyzék, a hivatalból kiadtt és a város czimerével ellátott játéktervezetből tudhatók meg, amelyet kívánatra ingyen és bérmentve előre beküldök.

Mindenki, aki résztvesz a sorsjátékban, a húzás megtörténte után azonnal, minden felszólítás nélkül kap egy hivatalos jegyzéket.

A nyereseménypénzeket én fizetem ki és küldöm el a legnagyobb pontossággal és legnagyobb titoktartás mellett.

A közeledő húzás miatt a megbízásokat azonnal vagy legkésőbb **december 14-ig** a legnagyobb bizalommal az alanti címre kell beküldeni:

Samuel Heckscher senr.,
49 bankháza Hamburg 36.

Itt levágandó.

Megrendelő **Samuel Heckscher senr.**
banküzletének, Hamburg 36.

Küldjön nekem { egész sorsj. à 6.— M. (7.— K)
fél " " 3.— M. (3.50 K)
negyed " " 1.50 M. (1.75 K)

Cim No. 1184.

A pénzt postautalványon küldöm. } A nem megfelelő törlendő.
A pénzt utánvételezze. }
A pénzt mellékelem. }

Hibás tükröket

azonnal jelentkezők részére újból fonesoroztat
Györy Károly üvegkereskedése.

Butor márványok raktáron.

Bel- és külföldi kőfajokból

diszes sirkövek

kaphatók, ugymint:

fekete svéd és sziléziai, szürke és fekete carrarai márványokból a legdiszesebb modern kivitelben, a legjutányosabb árban.

Elvállalok *sírszegélyezéseket, sírfeleket, kripták, valamint templom és utszéli kőkeresztek* készítését, továbbá *épületekhez* mindenemű kőfajokból *kőfaragászati* munkákat.

Becses pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Grosz I. Izidor

sírkőgyáros és kőfaragó-vállalkozó

Szatmár, Attila-utca 11.

Butor márványok raktáron.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

AMERIKAI

ÁRUHÁZ

Eötvös-u. 2. (Heinrich-palota) a Koronával szemben.

Férfi gallér 5 rétü minden fazonban drb	72 kr
Dupla " 5	18 "
Sefir készítő I-I párja " " " " " "	23 "
6 pár férfiharisnya 75 kr., 1 pár divatesikű I/I 123, 1	15 "
Férfi vasalt ing fehér " " " " " "	25 "
" " " " " " " " " " " "	90 "
" " " " " " " " " " " "	120 "
" alsónadrág gombos " " " " " "	55 "
" " " " " " " " " " " "	95 "
Selyem magánkötő " " " " " " " " " " " "	25, 38, 50 s feljebb
" " " " " " " " " " " "	20 "
1 pár divatos kézelőgomb " " " " " "	15 "
1 " Glasse kesztyű női " " " " " "	48 "
1 " svéd utánzatu női kesztyű " " " " " "	25 "
1 " " " " " " " " " " " "	25 "
1 " nadrágtartó " " " " " " " " " " " "	28 "
Biczikli sapkák " " " " " " " " " " " "	35 "
Divatos sétabotok " " " " " " " " " " " "	40 "
Gyermek patent harisnyák barna és fekete	
Szám 1 2 3 4 5 6 7 8 9	10
18 15 17 19 21 23 25 27 29	31 kr.
Creton gyermek kötények " " " " " " " " " " " "	20 feljebb
Reform vászon női kötények " " " " " " " " " " " "	75 "
Fél " " " " " " " " " " " "	48 "
Divatos piaci táskák " " " " " " " " " " " "	40, 55, 65 "

ugyszintén női és férfi ernyők, klott aljak, mider leiblik, corsetták, s még sok fel nem sorolható cikknek olcsón kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

MLADENCSIK ISTVÁN

uri és női cipész
 Szatmár, Beresényi-
 uteza (Makay-ház).

MUNKÁKAT.

Készítek a mai kor igényeinek megfelelően bármilyen e szakmába vágó

Hibás lábakra különös gondot fordítok.

Megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközölök.

Jóvitásokat elfogadok

Nagybecsű pártfogását kérve, kész szolgálattal

MLADENCSIK ISTVÁN.

ALAPITTATOTT 1810.

Ausztria és Magyarország legrégebbi egyházi felszerelések és zászló-gyára

Josef Neskudla

OLMÜTZ, (Morvaország.)

Jótállással szállít kitünő minőségben bámulatos olcsó árak mellett:

Egyházi ruhákat, lobogókat, templomi szereket, kizárólag tűzben aranyozott kelyheket, cibóriumokat, monstrantiákat, gyertyatartókat, csillárokat, lámpákat, keresztutakat.

Régi egyházi ruhákat alaposan renovál!

Szegéry templomoknak jelentős engedmény. Választékot vásárlási kényszer nélkül küld.

Arjegyzék és költségelőirányzat ingyen.

60

BÁNK LŐRINC

első rangu női divatterme
 Szatmár, Széchenyi - u. 14.
 Uray-ház, I. emelet.

Van szerencsém felhívni a n. é. helybeli és vidéki hölgyközönség figyelmét elsőrangu

női ruha divattermemre,

hol a legújabb francia és angol divat szerint készülnek mindennemű női felsőruhák, u. m. kosztümök, bluzok, aljak, köpenyek, pongyolák stb. személyes felügyelet mellett elegáns szabás szerint és gondos kivitelben. Egyszerűsödő tudatom, hogy dus

Kész Női Ruharaktárt

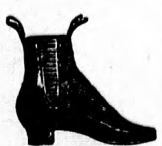
rendeztem be kizárólag saját készítményű női felsőruhából, kosztüm- és köpenyekből, melyeket a legjutányosabb árértéke itom. Az árak jószágáról és finom munkájáról mindenki meggyőződhetik anélkül, hogy vásárlás kötelezné.

A n. é. hölgyközönség szives pártfogását kéri kiváló tisztelettel

Bánk Lőrinc a berlini szabász akadémián képzett okl. szabász.

— Látod már Bánk Lőrinc kész női ruháktárát?
 — Még nem.
 — El ne mulassz meg nézni a szebbnél-szebb női felsőruhát, melyek egytől-egyig a legújabb divat szerint készültek.

Aki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu

lábbelit akar vásárolni,

az forduljon bizalommal

Vuja János-hoz

Szatmár, Deák-tér

(Keresztes András-féle ház),

aki dűsan felszerelt cipő-raktarában csakis valódi finom bőrből a már is világhírű hazai gyárakban készült cipőket és oszmákat nagyon is versenyképes árakban hozza forgalomba és üzletéből minden olcsóbbrendű készítményt, a szokásos bőr- és talpatáztatokat teljesen kiküszöbölte, s akinek arul osinosság dolgában is pártját ritkítják. Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű cipők és oszmák is készülnek.

Buhinszky Sándor

köszörüs-mester Szatmár-Németiben,
a róm. kath. püspöki elemi fiúiskola telkén.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy özv. Komán Jánosné évek óta jó hírnévnek örvendő

☞ köszörüs-műhelyét ☜

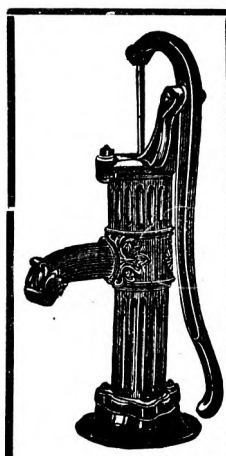
folyó évi augusztus 1-től átvettem és azt több nagy városban szerzett tudásommal a n. é. közönség megelégedésére óhajtom tovább vezetni.

Műhelyemben borotva, olló, zseb-, konyha- és asztali kések, érvágó, köpülőző gépek, valamint bádigos és szabó ollók köszörülését jutányos árakban vállalom el.

Készítendő munkákért kívánatra házhoz küldök.

A m. t. közönségnek továbbra is szíves pártfogását kérve, tisztelettel

Buhinszky Sándor
köszörüs.

Dahlström Géza

városi kutmester
kutfurási vállalata
Majláth-u. 9.
— Telefon 233. —
Szivattyúk felszerelését elvállalja.

Őszi és téli idény

beálltával van szerencsém a saját gyártmányu

bőrkezyü áruimat

a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlani.

Nálam vásárolt kezyükért garanciát vállalom.
Szikadás esetén díjmentesen kicserélem.

Női glacé kezyü, I. minőség, angol varrás, párja 3. — K	
„ „ „ I. „ kívül varrott, „ 2.80 „	
„ „ „ II. „ megbizható, „ 1.50 „	
„ özbőr „ I. „ belül varrott „ 2.90 „	
„ antilop „ I. „ francia varrás „ 4.50 „	
„ „ „ II. „ belül varrott „ 3.40 „	
Férfi kutyabőr kezyü, erős, belül varrott „ 2.90 „	
„ bagariabőr „ „ angol varrott „ 3.60 „	
„ özbőr „ „ belül varrott „ 2.90 „	
„ szarvasbőr „ „ angol varrott „ 4.— „	
Férfi és női bélelt bőrkezyük már 2.20 K-tól feljebb. Óriási választék mindenféle kötött meleg kezyükben.	

HERCZ SÁNDOR

specziális kezyü-, fűző- és műköszertárában
Szatmár, Deák-tér 3. (városház mellett.)

Kezyük, fűzők mérték után pontosan készülnek, s tisztítását és javítását elvállalom.

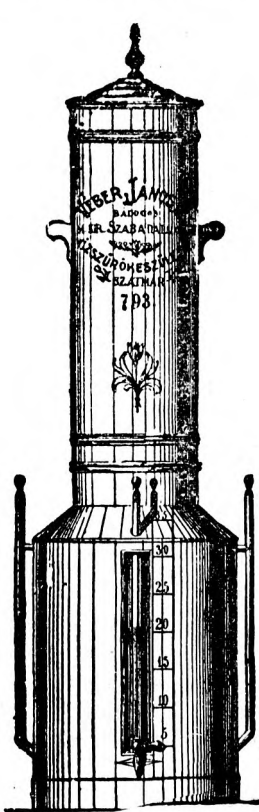
RÉTAY és BENEDEK

egyházi műipar-intézet, oltár- és szószék-építészet
Budapest, IV. ker., Váci-utca 59. szám.

Hazánkban a legnagyobb műfaragó-intézet. Készít: stilszerű oltárt, szószéket, keresztelőkutat, gyónószéket és templompadokat, sekrestye-berendezéseket, képkereteket és az összes berendezési tárgyakat mérsékelt árban. — Szent-szobrokat, oltárképeket, keresztúti képeket művészi kivitelben és jutányos árakon szállítunk. — Munkafelvétel ezéljából készséggel küldjük ki díjmentesen szakértő megbízottunkat. — Vállalkozunk templomok kifestésére és festett üvegablakokkal való ellátására. — Arjegyzéket, költségvetést és tervezeteket készséggel küldünk.

Az egészség fenntartására legfontosabb kellék a tiszta bacillusmentes

IVÓVIZ,

mit ugy érünk el, ha a Weber János-féle szab. és orvosilag kipróbált eredeti vízszűrőkészüléken szűrt vizet használunk. Országszerte el van terjedve, amit több elismerő levél bizonyít. Óvakodjunk a szűrésre be nem vált és rossz anyagból készült utánzatoktól.

Weber János bádigosmester

Szatmár, Árpád-utca 61. szám.

Makóczy Géza papi és polgár szabó

Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.

Ajánlja a főt. lelkész urak szives figyelmébe modern szabó-műhelyét, hol is mindennemű reverendák és papi öltönyök a legnagyobb pontossággal, jutányos árak mellett készülnek.

Tisztelettel

Makóczy Géza, papi- és polgári-szabó.

Walek és Rajz

angol és francia különlegeségű cipészek, hol saját készítményü kész cipők is kaphatók bármilyen kivitelben.

Szatmár, Széchenyi-u. 7.
(Bölonyi-féle ház.)

Ha olesó és jó lisztet akar venni,
Ha friss, jó fűszert akar olesón venni,
Ha tisztánkezelt olesó s jó bort akar
Ha jó festék- és lakkárut (inni, akar használni; ugy keresse fel

Lindenfeld és Domokosné

legolesőbb fűszer és vegyesáru üzletét
Szatmáron, Deák-tér 27. sz.,

báró Vécsey-ház. — Telefon 274. sz.
és Árpád-u. 22. Telefon 275. sz.

Szatmári Polgári Takarékpénztár Részv.-T.

Előnyös feltételek mellett folyósít törlesztéses jelzálogkölesönöket 50—65 évig.
A „Hollandi“ Életbiztosító Társaság Főügynöksége.

ALAPTŐKE 600.000 KORONA.

Előnyös kölcsönöket nyujt:

Váltokra, értékpapirokra és árukra;
Folyósít jelzálogkölesönöket;
Elvállalja építkezések financirozását;

ELFOGAD BETÉTEKET □ 5% □ KAMATOZTATÁS MELLETT.

Üzlethelyiség: Hám János-u., Színház mellett.

PÁSKUJ IMRE HAZAI IPARCSARNOKÁBAN a karácsonyi vásár megkezdődött.

Hallatlanul olcsó árak!

grammofon, varró-
gép és kerékpár
cikkekben

Groszmann

óras-, ékszerész- és
műszer-üzletében

Deáktér 12. sz. alatt

(özv. dr. Török Istvánné házában),

amelyről bárki személyesen meg-
győződhetik anélkül, hogy valamit
is vásároljon. — Lemezeim legjobb
gyártmányu és legszebb felvétel. —

Javítások gyorsan és pontosan
eszközöltetnek.

75

Értesítés. Mély tisztelettel értesitem a
nagyérdemű közönséget, hogy hosszú évek
gyakorlatára és tapasztalatára támaszkodva
kiváló izléssel végez üzletem mindennemű
szobafestő és mázó munkát. Miért is a nagy-
érdemű közönség további becses pártfogását
kérve vagyok kiváló tisztelettel: **Daróczy**
József, szobafestő, Bercsényi-uteza 37. szám.

Inglík József

polgári-, papi- és egyenruha-üzlete

Szatmár Deáktér. Városház-épület.

☛ Több egyenruházati intézet szerződött szállítója. ☛

Készít mindennemű *polgári öltönyöket, papi reverendá-
kat*; mindennemű öltöny készítésnél a fősulyt az *elegáns sza-
bás és finom kivitelre* fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok
szállitmányaim valódi színe és tartósságáért.

Allandó nagy raktár honi és angol gyártmányu szövetekben.
Elsőrangu egyenruházati és hadi felszerelési intézet. Üzletem *nagy
forgalma* által áruimat *olcsóbb ár mellett szállíthatom*, mint
bármely más cég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközöltetnek.

Kérem ennél fogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni;
biztosítom, hogy a legesekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb
megelégedésére fog szolgálni.

INGLIK JÓZSEF,

szabómester.

7

Teljes uri kelengye 50 koronáért!

- 3 drb kitünő minőségű fehér ing (piqué mell)
- 3 drb legujabb színes ing (keresztcsikos kemény)
- 3 drb elegáns hálós ing (színes bordür)
- 6 drb alsónadrág Ia. köpper
- 6 drb elsőrendű gallér (minden fazon)
- 6 pár színes vagy fehér kezelt
- 6 drb finom batiszt zsebkendő
- 1 drb legujabb magánköttő

*Ezen kelengye bárki által vételkényszer
nélkül megtekinthető, melynek elsőrendű
kiviteléért cégem 3 éves jóhírneve szavatol*

KARDOS

DIVATUDVAR
KAZINCZY-U. 4.